

Integraal Veiligheidsplan 2019-2022

gemeente 's-Hertogenbosch

'de basis verstevigd, inwoners en ondernemers in positie'

11 december 2018

's-Hertogenbosch

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	p. 2
2.	Waar staan we nu?	p. 4
3.	Waar willen we staan in 2022?	p. 8
4.	Hoe gaan we te werk?	p. 10
4.1	De rode draad	p. 10
4.2	Partners	p. 11
4.3	Flankerend beleid	p. 12
4.4	Bovenlokaal beleid	p. 12
5.	Prioritaire thema's	p. 14
5.1	Veilige en leefbare wijken en buurten	p. 14
	a: Overlast, geweld op het snijvlak van Zorg & Veiligheid	p. 14
	b: Vermogenscriminaliteit en High Impact Crimes	p. 15
5.2	Veilig uitgaan en veilige evenementen	p. 17
5.3	Problematische jeugd en jeugdgroepen	p. 18
5.4	Ondermijning	p. 20
6.	Overige strategische thema's	p. 22
6.1	Veilig winkelgebied, veilige bedrijventerreinen	p. 22
6.2	Verkeersveiligheid	p. 22
6.3	Brandveiligheid, externe veiligheid en crisisbeheersing	p. 22
6.4	Polarisatie en radicalisering	p. 24
6.5	Informatieveiligheid	p. 24
6.6	Veilige Publieke Taak	p. 25
6.7	Ambtelijke en bestuurlijke integriteit	p. 25
7.	Coördinatie, verantwoording en begroting	p. 26
7.1	Ambtelijke en bestuurlijke coördinatie	p. 26
7.2	Beleidscyclus en verantwoording	p. 26
7.3	Begroting	p. 26

1. Inleiding

Veiligheid is een veelkoppig en divers fenomeen, deels tastbaar, anderdeels ontastbaar. Het gaat over feiten maar ook over gevoelens. Over verwachtingen van inwoners en 'er zijn' als overheid. Over in pas blijven met de economie van de stad en de dorpen en met nieuwe manieren van werken, maatschappelijke ontwikkelingen. Over zicht op complexe bedreigingen, het belang van innovatie. Over samen optrekken als overheid en samenleving, als gemeente samen met inwoners, ondernemers en instellingen.

Zeker in een gemeente als 's-Hertogenbosch heeft veiligheid deze complexiteit. De bruisende binnenstad, vele evenementen en andere bedrijvigheid, economische en sociale variëteit en dynamiek bepalen de kracht van onze gemeente maar hebben ook scherpe kanten, scheppen risico's, tegenstellingen, soms diffuusheid en onoverzichtelijkheid. Veiligheid daadwerkelijk als veelomvattend vraagstuk dat breed kijken, integraal werken vereist. Oog voor het ritme, de *eigen kracht* van stad en dorpen maar ook voor de noodzakelijke 'veiligheidsbasis' - welke randvoorwaarden moeten we als gemeente realiseren?

Bij veel veiligheidsthema's zien we goede cijfers – geweldscriminaliteit, woninginbraak, horecaoverlast zijn stabiel of nemen verder af. Bij andere thema's zoals overlast van personen met verward gedrag en jeugdoverlast is nog verbetering mogelijk. In de *aanpak* staan we in meerdere opzichten voor lastige opgaven – hoe krijgen we de verbinding van zorg en veiligheid verder op orde? Welke nieuwe barrières kunnen we opwerpen tegen criminele netwerken? En, breder: hoe kunnen we inwoners en ondernemers nog effectiever tot actieve betrokkenheid, participatie verleiden? En waar ligt het accent van onze *eigen* rol dan?

We staan aan de lat, zoveel is duidelijk. Maar niet alleen. We hebben een stevige samenwerking met veiligheidspartners zoals politie en Openbaar Ministerie. Met instellingen, bewoners en ondernemers. We gaan hier vervolgstappen in zetten om samen nog effectiever te worden. Onze rol ligt hierbij voor een belangrijk deel ook in regievoering, sturen op de keten, de ketenpartners samen sterker maken. We pakken deze rol, nemen *the lead*.

Dit nieuwe veiligheidsbeleid is gebaseerd op een brede veiligheidsanalyse, de Veiligheidsmonitor 2018 en de uitkomsten van besprekingen met de commissie Bestuur over veiligheidsbeleid en handhavingsbeleid. De beschreven koers sluit aan op het Bestuursakkoord 2018-2022. Dit bevat duidelijke vertrekpunten voor inzet op veiligheid. We werken die uit. Ander belangrijk ijkpunt is het *aflopende* Integraal Veiligheidsplan 2015-2018 – veel onderdelen van dit beleid zijn effectief gebleken en zetten we voort. Ook sluit dit beleid aan op keuzes en werkwijzen als beschreven in het Regionaal Veiligheidsplan 2019-2022 – lokaal en regionaal beleid zijn complementair en versterken elkaar.

Onze partners zijn betrokken bij zowel de veiligheidsanalyse als de beleidsontwikkeling. Dit heeft geleid tot een extra scherp resultaat én een stevige basis voor de uitvoering.

Deze nota benoemt hoofdlijnen van onze aanpak in komende jaren. Onze preciezere inzet en acties nemen we op in de bijbehorende, jaarlijkse uitvoeringsplannen.

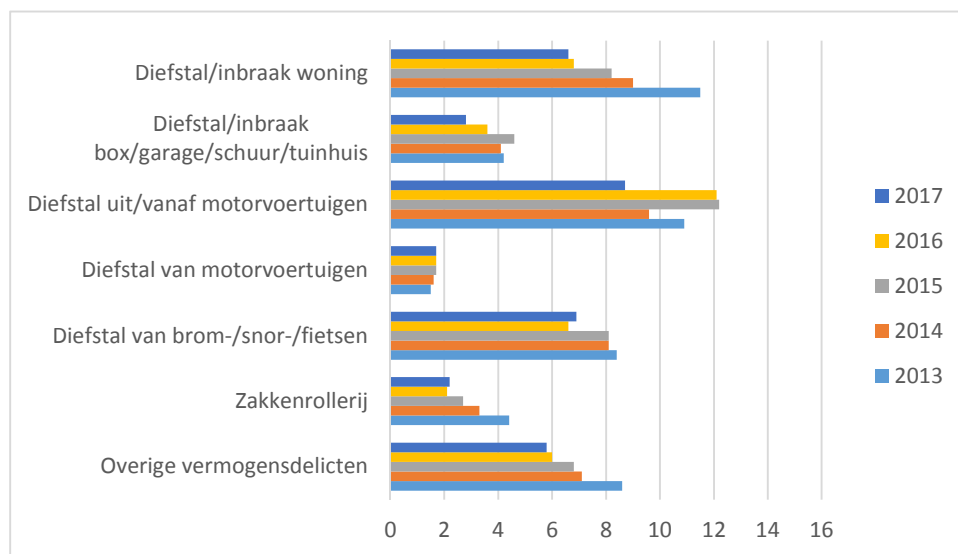
Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de uitgangssituatie geschetst: hoe ziet het veiligheidsbeeld er nu, in 2018, uit? Wat valt op aan de huidige aanpak? In hoofdstuk 3 formuleren we onze strategische doelstelling: waar willen we staan in 2022? Hoe moet de veiligheid dan geborgd zijn en welk veiligheidsniveau beogen we op kernindicatoren? In hoofdstuk 4 schetsen we de rode draad van onze aanpak: vanuit welke uitgangspunten werken we? Wie zijn onze belangrijkste partners? In hoofdstuk 5 en 6 werken we onze prioritaire en overige strategische thema's uit. In hoofdstuk 7 ten slotte gaan we in op de coördinatie van beleid, beleidscyclus en verantwoording en de begroting.

2. Waar staan we nu?

Ter voorbereiding van dit beleid is een inventarisatie van de stand van zaken op de vijf veiligheidsvelden van Kernbeleid Veiligheid uitgevoerd. De inventarisatie richtte zich enerzijds op het veiligheidsbeeld op de velden, anderzijds op de lopende aanpak. Daarbij is ook nagegaan in hoeverre drie belangrijke strategische uitgangspunten in de aanpak gestalte krijgen; dit zijn achtereenvolgens *participatie van bewoners en ondernemers, tijdige en effectieve overheidsinterventies* en *maatwerk per wijk*.^{1 2}

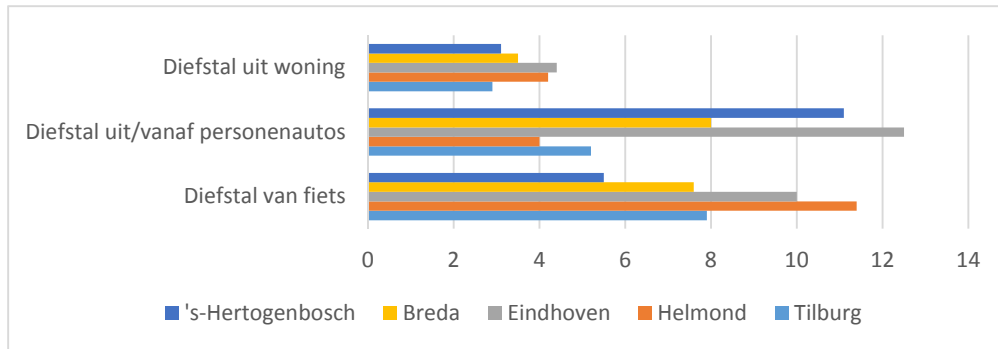
Gebleken is dat het veiligheidsbeeld en de lopende aanpak op veel onderdelen van het veiligheidsterrein er goed voorstaan. In de afgelopen jaren is effectief gewerkt aan de veiligheid van de stad. Daarbij is integraal samengewerkt met tal van organisaties en zijn ook de interne verbindingen – met ander gemeentelijk beleid – verder versterkt. Bij verschillende veiligheidsthema's zijn innovatieve instrumenten en werkwijzen gekozen. Onder meer bij de thema's woninginbraak, fietsendiefstal, drugsoverlast, horecaoverlast, bedreiging en mishandeling is het veiligheidsbeeld verbeterd of gestabiliseerd en scoort 's-Hertogenbosch goed ten opzichte van andere Brabantse steden. Dit neemt natuurlijk niet weg dat elke woninginbraak er één te veel is – vanzelfsprekend is blijvende scherpste op dit soort delicten cruciaal.

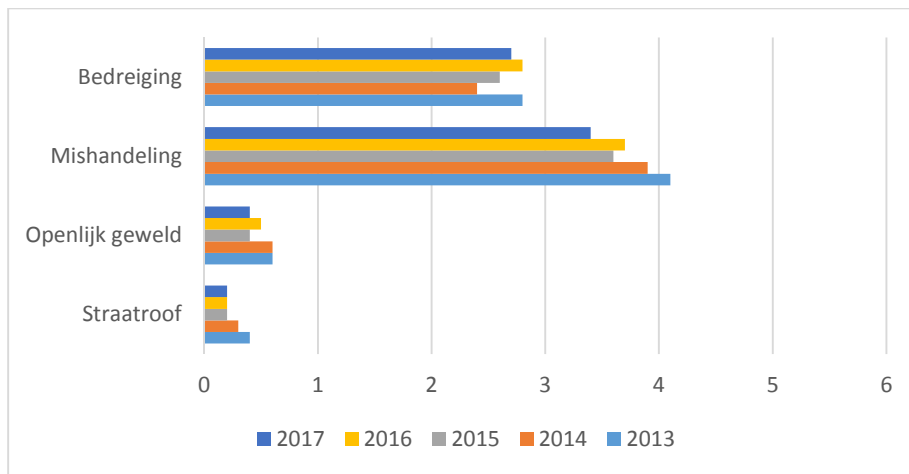
Figuur 2.1: Vermogensmisdrijven per 1.000 inwoners (woninginbraken: per 1.000 woningen) (bron: politieregistratie)

¹ De uitkomsten van de inventarisatie staan beschreven in de rapportage *Integrale Veiligheidsanalyse 2015-2018* (mei 2018) en het daaraan gekoppelde *Voorstel strategische uitgangspunten en prioritaire veiligheidsthema's Integraal Veiligheidsplan 2019-2022 's-Hertogenbosch* (mei 2018). Rapportage en voorstel zijn middels een raadsinformatiebrief (registratienummer 7945095) aangeboden aan de raad van 3 juli en commissie bestuur van 21 juni 2018.

² De resultaten van de *Veiligheidsmonitor 2018* (mei 2018) zijn verwerkt in genoemd voorstel en vormen, in aanvulling op de veiligheidsanalyserapportage, mede de inhoudelijke basis van dit nieuwe veiligheidsbeleid.

Figuur 2.2: Vermogensmisdrijven per 1.000 inwoners in de B5-gemeenten (2016) (bron: politieregistratie/ws/jg)

Figuur 2.3: Gewelddsmisdrijven per 1.000 inwoners (bron: politieregistratie)

Dit relatief gunstige beeld zien we niet bij alle veiligheidsthema's. Met name overlast van personen met 'verward gedrag' en rond problematische huishoudens ('complexe casuïstiek', vaak met zorg- en veiligheidscomponenten) en jeugdoverlast en –criminaliteit zijn nog onvoldoende *in control*. Op deze thema's willen we intensiveren. Daarnaast vragen de veiligheid rond uitgaan en evenementen en georganiseerde, ondermijnende vormen van criminaliteit onze onverminderde, prioritaire aandacht. Dit heeft zowel met het veiligheidsniveau te maken als met ontwikkelpunten in de aanpak.

- **Overlast personen met 'verward gedrag' en rond problematische huishoudens**

Deze overlast is een weerbarstig fenomeen waar we als gemeente, samen met onze partners, al de nodige stappen op gezet hebben. Naast overlast – woonoverlast, geluidsoverlast, alcohol- en drugsoverlast – kan er geweld aan de orde zijn, in de vorm van bedreiging, mishandeling, huiselijk geweld. Betreffende personen/gezinnen hebben veelal problemen op meerdere leefgebieden. Dit fenomeen is gegroeid en urgenter geworden door vermindering van de intramurale zorg, niet gecompenseerd met uitbreiding van extramuraal zorg. Ook kan de groeiende complexiteit van onze samenleving kwetsbare personen in het nauw brengen. Daarnaast stellen we vast dat de implementatie van nieuwe werkwijzen in het sociaal domein veel veranderingen te weeg hebben gebracht die deels nog verder ingeregeld moeten worden. In de aanpak is de verbinding van zorg en veiligheid cruciaal. Dit betekent dat de verschillende schakels - sociale wijkteams en basisteams, Zorg- en veiligheidshuis, nazorg ex-gedetineerden, CVTB, Veilig Thuis, crisisdienst – in een goede wiselwerking moeten staan ofwel samen garant

voor een tijdige, integrale maatwerkaanpak – persoons- en systeemgericht - met de juiste combinatie van zorg- en veiligheidsaccenten. Belangrijke aspecten daarbij zijn opschaling, triage en informatiedeling. Hoewel hiervoor al gezegd al stappen zijn gezet – onder meer door de introductie van het AVE-model: Aanpak Voorkomen Escalatie - is verdere versterking van deze aanpak nodig.

- *Jeugdoverlast en –criminaliteit*

Het aantal meldingen van jeugdoverlast is verhoudingsgewijs aan de hoge kant in 's-Hertogenbosch. Het aantal jeugdgroepen is niet uitzonderlijk maar op specifieke plekken – in het bijzonder in West momenteel – heeft de overlast venijnige trekken en zijn er vormen van criminaliteit en geweld in het spel. We intensiveren onze aanpak van deze fenomenen reeds, beproeven verschillende ‘antwoorden’ maar zijn er nog niet uit. Schakels zijn onder meer het hotspotoverleg en Power Up 073-teams en de persoons- en systeemgerichte aanpak door wijkteams en Zorg- en Veiligheidshuis. Cruciaal is een goede vormgeving én verbinding van de persoons- en groepsgerichte aanpak. Ook willen we stevige aandacht behouden voor en vervolgstappen (blijven) zetten rond alcohol- en drugsvraagstukken rond jeugd en op het vlak van de samenwerking met het onderwijs. Wat betreft dit laatste was een belangrijke intensivering de recente ‘uitrol’ van de convenantssamenwerking ‘School en Veiligheid’ van het voortgezet onderwijs naar ook het primair onderwijs. Nu is het zaak deze brede basis verder te operationaliseren en goed te verbinden met andere onderdelen van de zorg en veiligheidsaanpak rond jeugd.

- *Veiligheid rond uitgaan en evenementen*

Geweld en overlast rond het uitgaan zijn in afgelopen jaren afgenomen. Tegelijk blijft het ‘volume’ daarvan aanzienlijk, met bijvoorbeeld gemiddeld 8 a 12 aanhoudingen per weekend. Bij evenementen zien we eenzelfde, relatief gunstig beeld als het gaat om feitelijke incidenten. De risico's rond met name de grotere, jaarlijkse evenementen zijn en blijven echter substantieel en vereisen onverminderde focus. De aanpak is in afgelopen periode versterkt en ‘staat’ in veel opzichten goed. We blijven echter ontwikkelen en innoveren, onder meer door inzet van cameratoezicht. Ook de balans tussen ‘veiligheid’ en ‘economie’ vraagt onverminderd om aandacht. Met aan de ene kant de vraag: wat is acceptabel en te verwerken vanuit het perspectief van veiligheid, vereiste capaciteit (ook politiecapaciteit) en ‘regelmatigheid’ voor ondernemers? En aan de andere kant: welk marketing- en toeristisch profiel ambiëren we, met welke gunstige effecten voor onze ondernemers en inwoners? En we bezinnen ons op de risico's en aanpak van drugsgebruik bij evenementen. Dit doen we lokaal en regionaal.

- *Ondermijnende vormen van criminaliteit*

Net als andere gemeenten hebben ook wij te maken met vormen van ondermijnende criminaliteit. Precieze aard en omvang zijn niet bekend maar accenten zijn drugsgelateerde criminaliteit, witwassen/fraude, Outlaw Motorcycle Gangs (OMG's) en mensenhandel. Soms is er sprake van een concentratie op specifieke locaties zoals industrieterreinen of woonbuurten. Deze fenomenen tasten, bij verweving met de bovenwereld, de democratische rechtsorde aan en kunnen ook ondermijnend werken op ‘gezonde’ economische branches. De maatschappelijke schade van deze fenomenen is al met al aanzienlijk en rechtvaardigt blijvende prioritaire aandacht. We hebben ook geen tekenen dat de risico's significant zijn afgenomen. Onze bestuurlijke aanpak is in veel opzichten robuust – we benutten ons instrumentarium, in goede samenwerking met veiligheidspartners. Elementen zijn BIBOB, Damocles-beleid, integrale handhaving, selectieve woningtoewijzing en barrièremodellen. Ook werken we, via awareness-trainingen, aan de bestuurlijke weerbaarheid. En we zetten stappen om onze informatiepositie

te versterken, in samenwerking met andere gemeenten en landelijke partners. In twee buurten experimenteren we met nieuwe werkwijzen. Binnen dit palet zitten er echter nog de nodige aandachts- en ontwikkelpunten. Dit betreft vooral bestuurlijke en maatschappelijke weerbaarheid, intelligence, integrale handhaving en – meer basaal – de vormgeving van samenwerking met partners (o.m. juridische aspecten, projectmatige inbedding). De basis van onze aanpak 'staat' in veel opzichten maar we willen hem verder verstevigen.

Strategische uitgangspunten 2015-2018

In de inventarisatie is ook verkend of en hoe drie belangrijke strategische uitgangspunten uit het Integraal Veiligheidsplan 2015-2018 gestalte krijgen in de aanpak op de veiligheidsvelden. Het gaat om de uitgangspunten:

- a. *Substantiële participatie van maatschappelijke partners* (- 'van burgerparticipatie naar overheidsparticipatie').
- b. *Als overheid tijdig en effectief interveniëren bij concrete bedreigingen* (- 'de achterkant op orde').
- c. *Maatwerk per wijk.*

Vooraf de items participatie en overheidsinterventies raken aan de meer fundamentele vraag waar je 'als overheid van bent' op het veiligheidsdomein. Anders gezegd: *waar ligt de balans tussen - enerzijds - inwoners en ondernemers in positie en 'aan het roer' brengen en anderzijds als overheid tijdig, op maat en effectief optreden bij misstanden?*

Participatie van inwoners bevorderen we via onder meer het Buurtinformatienetwerk (BIN) en buurtpreventieteams, het Keurmerk Veilig Ondernemen, de Horecakwaliteitskring, gezamenlijke analyse van verkeersonveilige situaties, activiteiten op het vlak van 'brandveilig leven', het netwerk 'Met elkaar Bosschenaar' en de ontwikkeling van barrièremodellen ondermijning samen met horecaondernemers. Onder de noemer 'overheidsinterventies' vallen – exemplarisch wat ons betreft – onder meer onze inzet van straatcoaches, het voeren van 'stopgesprekken' met bijvoorbeeld OMG's, integrale wijkinterventies, sluiting van drugspannen, de helingaanpak, selectieve woningtoewijzing en toepassing van de Wet aanpak woonoverlast. Maar ook inzet van gemeentelijke handhavers en infrastructurele ingrepen met het oog op verkeersveiligheid. Maatwerk per wijk voeren we onder meer via de integrale aanpak van aandachtsbuurten.

Het algemene beeld bij de drie uitgangspunten is dat ze elk heel behoorlijk invulling krijgen maar dat verdere invulling en verdieping nodig zijn. Het zijn cruciale bestanddelen van effectief veiligheidsbeleid. We voeren ze opnieuw op als onderdeel van onze strategische visie (hoofdstuk 3/4). De *balans* tussen vermaatschappelijking en zelf als gemeente je 'basistaken' inclusief interventies doorvoeren, beschouwen we als een strategisch uitgangspunt op zichzelf. Deze afweging – 'waar ben je van als gemeente?' - moet voortdurend plaatsvinden en geijkt worden aan actuele omstandigheden.

3. Waar willen we staan in 2022?

- **Een veilig 's-Hertogenbosch**

Voorop staat een stevig en waar nodig verder verbeterd veiligheidsbeeld van onze stad. Bij veel veiligheidsthema's zijn de veiligheid en aanpak momenteel op orde. Voor deze thema's is het de uitdaging dit goede beeld vast te houden, waar nodig bij te schakelen. Dit betreft onze 'going concern-' ofwel *overige strategische thema's*. Deze worden in hoofdstuk 6 van deze nota uitgewerkt. Bij andere veiligheidsthema's hebben we vastgesteld dat prioritaire aandacht en inzet nodig zijn dan wel blijven.³ Het veiligheidsniveau bij deze thema's is onvoldoende, of de aanpak vraagt om speciale aandacht, moet op onderdelen geïntensiveerd worden. Het gaat om de thema's 'Veilige en leefbare wijken en buurten', 'Veilig uitgaan en veilige evenementen', 'Problematische jeugd en jeugdgroepen' en 'Ondermijning'. Binnen het eerste veiligheidsthema onderscheiden we twee accenten, namelijk 'Overlast, geweld op het snijvlak van Zorg & Veiligheid' en 'Veelvoorkomende vermogenscriminaliteit en High Impact Crimes (HIC)'. Deze vier thema's zijn onze prioritaire veiligheidsthema's in de periode 2019 tot 2022. We intensiveren op deze thema's. In 2022 hebben we een robuuste aanpak staan en is het veiligheidsniveau tenminste acceptabel.

In hoofdstuk 5 staan onze preciezere doelen bij de prioriteiten vermeld. Daarnaast werken we met een overkoepelende veiligheidsdoelstelling. Daarbij maken we gebruik van de indicatoren 'totaal aantal misdrijven' en 'rapportcijfer veiligheid van de buurt'. Deze twee indicatoren geven een goede, algemene indicatie van respectievelijk de objectieve en de subjectieve veiligheid van 's-Hertogenbosch. Ons doel is een *daling* van het totaal aantal misdrijven van 63,9 in 2017 naar maximaal 60 per 1.000 inwoners in 2022, en een stijging van het rapportcijfer voor de veiligheid van een 6,9 in 2017 naar tenminste een 7,0 in 2022.

indicator	bron	uitgangswaarde	doelstelling 2022
totaal misdrijven (p. 1.000 inwoners)	politie	63,9 [2017]	≤ 60
rapportcijfer veiligheid van de buurt	veiligheidsmonitor	6,9 [2017]	≥ 7,0

- **Inwoners en ondernemers 'in positie'**

We willen onze maatschappelijke partners nog beter in positie brengen. Veiligheid begint bij inwoners en ondernemers: hun actieve deelname heeft een belangrijk preventief effect op zowel de objectieve als subjectieve veiligheid. In 2022 is veiligheid daadwerkelijk een coproductie van samenleving, gemeente en partners. Deze ambitie sluit aan bij die van flankerend beleid en raakt de kern van de veranderende verhouding tussen overheid en samenleving. We willen het zelf-organiserend vermogen van inwoners benutten, zelfredzaamheid en *samenredzaamheid* stimuleren, als overheid vooral ondersteunen en 'uitnodigen'.

³ Zie ook *Voorstel strategische uitgangspunten en prioritaire veiligheidsthema's Integraal Veiligheidsplan 2019-2022 's-Hertogenbosch* (mei 2018). Voorstel is middels een raadsinformatiebrief (registratienummer 7945095) aangeboden aan de raad van 3 juli en commissie bestuur van 21 juni 2018.

- **De basis verstevigd**

We willen *de basis* verder verstevigen, onze inzet en interventies nog professioneler en effectiever maken. Scherpste hierop is en blijft nodig, gezien de dynamische omgeving – qua vragen vanuit de samenleving, veranderingen in het netwerk van partners en uitbreiding van instrumenten – waarin we verkeren. We scherpen ons bestuurlijk profiel verder aan, verstevigen het binnenwerk, zorgen dat we ‘goed doen’ waar we als gemeente ‘van zijn’. Solide vormgeving van basisinstrumenten zoals regelgeving, vergunningen, toezicht en handhaving dus. Capaciteit en kunde om deze instrumenten met de vereiste intensiteit in te zetten. Maar ook een gedegen informatiepositie die beantwoordt aan privacy-vereisten. Een goed ingeregelde verbinding van zorg en veiligheid bij aanpak van complexe cases. Robuuste planvorming, voor projecten zoals wijkaanpak en integrale handhaving maar ook voor de bredere programmering van toezicht en handhaving. Gecontroleerde inzet van instrumenten en goede afspraken daarover met interne en externe partners. Zo maken we werk van kwaliteit en professionaliteit, voeren op tijd de juiste interventies op de juiste wijze door, zijn in 2022 *nog meer dan nu* de betrouwbare veiligheidspartner én overheid.

- **Maatwerk per wijk**

De basis van de veiligheid van onze stad, van onze inwoners, is ‘veiligheid dichtbij’. Ofwel: de veiligheid van de wijk, van de alledaagse woon- en leefomgeving. Dit vereist maatwerk per wijk want onze wijken verschillen. We creëren condities daarvoor zoals kennis van wijkprioriteiten en benodigde inzet (‘wijkfoto’s’), goede verbindingen tussen wijkprofessionals en wijkbewoners, praten met één mond als professionals, afgestemde en gedoseerde aanpak per wijk. In 2022 is maatwerk per wijk vast onderdeel van onze veiligheidsaanpak.

4. Hoe gaan we te werk?

4.1 De rode draad

Hoe gaan we te werk om de hiervoor beschreven ambities waar te maken? Wat zijn onze algemene, strategische uitgangspunten in de aanpak?

- **Regie** We voeren consequent de regie, brengen partijen bij elkaar, bevorderen en bewaken gezamenlijke aanpak, leggen verbindingen met flankerend beleid. We hebben het overzicht, anticiperen op nieuwe opgaven, interveniëren waar het niet goed loopt. We coördineren en inspireren, zijn zichtbaar en alert, gericht op resultaat.
- **Informatiegestuurd** We werken op basis van solide informatie – informatie over trends in het veiligheidsbeeld, voortgang van de aanpak, risicovolle situaties en casuïstiek. Daardoor zijn scherpe keuzes en acties mogelijk, kunnen we koers houden én tijdig bijsturen. We realiseren de benodigde voorzieningen/tools en maken effectief gebruik van de informatie die reeds 'in huis' is. Waar nodig wordt informatie gedeeld, met inachtneming van privacy-vereisten.
- **Integraal werken, met het accent op preventie** We zoeken altijd passende combinaties van preventie en repressie, met gebruikmaking van de mogelijkheden van partners en oog voor wat er al in uitvoering is. Het accent ligt waar mogelijk op preventie - we willen nog 'meer naar de voorkant', investeren in de basis, risico's beheersen. Maar waar nodig schalen we op, grijpen in. We hebben de 'achterkant' op orde.
- **College-breed werken** Integraal werken betekent óók dat we de benodigde verbindingen tussen beleidsterreinen en bestuurlijk portefeuilles leggen. Zo zijn we scherp op de effectieve verbinding met domeinen als leefbaarheid, zorg en welzijn, economie, wonen, wijkgericht werken, vergunning, toezicht en handhaving. Veiligheid is bij uitstek een college-brede opgave.
- **Consequente oriëntatie op rol maatschappelijke partners** Bij elk thema, vraagstuk stellen we ons de vraag welke rol inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners kunnen hebben (of reeds hebben). Dit doen we in afstemming met deze partners zelf en in wisselwerking met flankerend beleid.
- **Dynamische balans participatie en interventie** Als gemeente doen we goed waar we als gemeente 'van zijn'. We interveniëren waar nodig en 'dichten' zo de achterkant van veiligheidsvraagstukken. De precieze opdracht en begrenzing daarvan zijn echter géén statische gegevens. Door maatschappelijke ontwikkelingen, nieuwe regelgeving en instrumenten kunnen nieuwe accenten in de rolverdeling met inwoners en ondernemers nodig zijn. We blijven hier voortdurend scherp op, maken op de juiste momenten de juiste afwegingen en zorgen zo dat ieder in zijn kracht blijft staan en de mogelijkheden van de samenleving optimaal benut worden.
- **Verbinding zorg en veiligheid** Veel veiligheidsvraagstukken kennen mede een zorgkant - en andersom. Effectieve aanpak van deze vraagstukken vereist verbinding van partijen en instrumenten uit beide domeinen. Als gemeente hebben we daarbij een belangrijke regisserende rol. En dit begint 'in huis', bij de verbinding van zorg en veiligheid op ambtelijk en bestuurlijk niveau. We brengen dit verder op orde in komende jaren.
- **Innovatief** We hebben consequent oog voor de mogelijkheden van vernieuwing en innovatie - ook technologisch - van onze aanpak. Dit kan betrekking hebben op woninginbraak maar ook op ondermijnende criminaliteit, verkeersveiligheid en brandveiligheid. Zo verhogen we de effectiviteit van onze aanpak.

4.2 Partners

Belangrijke partners in dit veiligheidsbeleid zijn politie, Openbaar Ministerie en Veiligheidsregio. Maar ook het Zorg- en Veiligheidshuis, RIEC Oost-Brabant, de Taskforce Brabant-Zeeland, het Regiobureau Integrale Veiligheid, de Omgevingsdienst Brabant-Noord, Bureau Halt, zorg- en welzijnsinstellingen, onderwijsinstellingen, woningcorporaties. En natuurlijk de maatschappelijke partijen, in het bijzonder inwoners en ondernemers: zij zijn *keyplayers* in dit beleid want kunnen veiligheid de gewenste, zo niet noodzakelijke maatschappelijke borging geven. In komende jaren blijven we hier consequent en innovatief aan werken.

Behoorlijk wat taken op het veiligheidsterrein liggen rechtstreeks bij onszelf als gemeente, vergen inzet van bestuurlijke instrumenten. Dat doen we zo goed mogelijk – we blijven professionaliseren, verstevigen de basis. *Cruciaal* onderdeel van onze opdracht is echter de regievoering op het geheel: we staan er zoals blijkt zeker niet alleen voor maar hebben wel de taak de ketensamenwerking zo effectief mogelijk te laten zijn. Dit raakt ook aan complexe onderdelen zoals verbinding van zorg en veiligheid. Deze regierol, deze ketensturing pakken we nóg fermer op in komende tijd – we zorgen dat de keten ‘klopt’ en ketenpartners elkaar zo goed mogelijk versterken.

Preciezer over onze kernpartners:

- **Politie** (*Basisteam 's-Hertogenbosch, Eenheid Oost-Brabant*) Is een cruciale partner bij vrijwel alle IVP-thema's. In de breedte actief op integrale veiligheid, wisselend 'in the lead' en als schakel tussen en met andere partijen. Taakaccenten zijn onder meer wijkgerichte politiezorg en recherche/opsporing. De invulling van en balans tussen deze accenten worden nader gedetailleerd in het uitvoeringsplan bij dit veiligheidsbeleid. Via de Driehoek wordt hier, samen met gezagspartner Openbaar Ministerie, op gestuurd. Belangrijk bovenlokaal beleidskader voor de regionale verdeling van politiecapaciteit is het Regionaal Veiligheidsplan Oost-Brabant 2019-2022 (zie ook paragraaf 4.4).
- **Openbaar Ministerie** (*parket Oost-Brabant*) Is verantwoordelijk voor opsporing en vervolging van strafbare feiten ofwel het sluitstuk van het repressieve deel van de aanpak. En voert mede het gezag over de politie, naast de gemeente; het Openbaar Ministerie voert gezag over de opsporing, de gemeente over openbare orde-deel. Het Openbaar Ministerie heeft een belangrijke rol bij de aanpak van tal van veiligheidsthema's in dit beleid, in het bijzonder de prioritaire thema's 'Veilige en leefbare wijken en buurten', 'Problematische jeugd en jeugdgroepen' en 'Ondermijning'.
- **Veiligheidsregio Brabant-Noord** Is een netwerkorganisatie belast met de voorbereiding op rampen en crises en het inventariseren van en adviseren over risico's. Geeft invulling aan brandweertaken, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, bevolkingszorg en de meldkamerfunctie. De brandweertaken omvatten *risicobeheersing* en *incidentbestrijding*. Accenten binnen de risicobeheersing zijn advisering, controle en inzet op 'Brandveilig leven en ondernemen'. Bij incidentbestrijding zijn dekkingsgraad en slagkracht belangrijke indicatoren. Uitgangspunt is 'risicogericht werken'. De Veiligheidsregio heeft een belangrijke rol bij meerdere veiligheidsthema's, in het bijzonder het strategische thema 'Brandveiligheid, externe veiligheid en crisisbeheersing' maar ook de prioritaire thema's 'Veilige en leefbare wijken en buurten' (risico's rond verminderd zelfredzame huishoudens), 'Veilig uitgaan en veilige evenementen' (risico's van met name grotere evenementen) en 'Ondermijning' (risico's rond onder meer hennep en synthetische drugs).

4.3 Flankerend beleid

Dit beleid kent tal van raakvlakken met ander gemeentelijk beleid op terreinen zoals Wmo/zorg, participatie, wijkmanagement, jeugd, diversiteit, horeca en evenementen, verkeer en milieu, wonen en openbare ruimte, vergunningen, toezicht en handhaving. In onze aanpak geven we consequent gestalte aan deze raakvlakken, benutten ze zo goed mogelijk. Zo werken we daadwerkelijk integraal aan de veiligheid van stad en dorpen.

Belangrijke verbindende thema's zijn onder meer:

- **Leefbaarheid** De leefbaarheid van de woonomgeving werkt rechtstreeks door in de 'ervaren' veiligheid, één van onze hoofddoelstellingen. En inzet op leefbaarheid *samen met inwoners* – een terugkerende methodiek – ondersteunt mede sociale controle en netwerken in de wijk en daarmee de veerkracht van wijken. Dit heeft allerlei gunstige veiligheidseffecten en raakt aan meerdere veiligheidsthema's. We benutten de invalshoek 'leefbaarheid' dan ook zo veel mogelijk in onze aanpak, leggen consequent de verbinding met beleid en aanpak rond wijkgericht werken, kwaliteit openbare ruimte en burgerparticipatie.
- **Toezicht en handhaving.** Bij veel veiligheidsthema's zijn toezicht en handhaving onderdeel van de aanpak – denk aan veiligheid rond uitgaan en evenementen, hennepaanpak en mensenhandel maar ook parkeeroverlast, 'kleine ergernissen' in de openbare ruimte, woonoverlast en burenruzies. Meer overkoepelend raken toezicht en handhaving aan belangrijke strategische lijnen in dit beleid, in het bijzonder 'de basis verstevigd' (- solide overheidsinterventies), 'inwoners en ondernemers in positie' (- zelfoplossend vermogen), dynamische *balans* tussen participatie en interventies en 'maatwerk per wijk'. Onze keuzes bij de inzet van toezicht en handhaving beantwoorden aan deze vertrekpunten, concretiseren die. Dit betekent onder meer *gedegen maar gedoseerde* inzet van toezicht en handhaving, op maat en flexibel, effectief geborgd in een bredere aanpak samen met professionals en maatschappelijke partners. We verkennen de mogelijkheden van meer specialistisch toezicht en handhaving, gekoppeld aan de ambities als verwoord in de notitie 'Uitgangspunten Toezicht- en Handhaving fysieke leefomgeving'⁴. Op wijkniveau baseren we de inzet van toezicht en handhaving op 'wijkfoto's' die wijkinzet aan wijkopgaven én de mogelijkheden van inwoners koppelen. De preciezere tactische en operationele keuzes nemen we op in het integrale handhavingsuitvoeringsprogramma.

4.4 Bovenlokaal beleid

Belangrijke bovenlokale beleidskaders zijn het *Regionaal Veiligheidsplan Oost-Brabant 2019-2022* en het *Regionaal Beleidsplan Veiligheidsregio Brabant-Noord 2016-2019*. Als gemeente zijn wij betrokken bij en partij in deze kaders. Het Regionaal Veiligheidsplan is het gezamenlijke kader van de 38 gemeenten binnen de eenheid, het Openbaar Ministerie en de politie voor de aanpak van veiligheidsproblemen. Het concentreert zich op thema's die nagenoeg overal (in alle basisteams/gemeenten binnen de eenheid) spelen én waar regionale interventies noodzakelijk zijn. Prioriteiten in het Regionaal Veiligheidsplan 2019-2022 zijn 'Veilige woon- en leefomgeving', 'Ondermijnende criminaliteit', 'Maatschappelijke onrust, radicalisering en polarisatie' en 'Cybercrime en Cybersecurity'. Thema's en aanpak overlappen deels met keuzes in dit IVP,

⁴ Vastgesteld in de raadsvergadering van 9 oktober 2018, onder registratienummer 8260732.

anderdeels worden vanwege de regionale scope andere keuzes gemaakt. Grosso modo geldt dat het IVP en het Regionaal Veiligheidsplan elkaar complementeren en versterken. Het Regionaal Veiligheidsplan vormt een belangrijk ijkpunt voor de regionale verdeling van politiesterkte. In die zin werkt dit plan kaderstellend voor de beschikbare politiecapaciteit in 's-Hertogenbosch.

Het Regionaal Beleidsplan van de Veiligheidsregio Brabant-Noord bevat de kaders voor de inzet op brandweertaken, de meldkamerfunctie en crisisbeheersing door de veiligheidsregio. Onderdeel van de veiligheidsregio is de regionale brandweer. Accenten in het Beleidsplan 2016-2019 voor wat betreft brandveiligheid zijn risicobeheersing en incidentbestrijding. Via het programma 'Brandveilig leven' wordt in risicobewustzijn en handelingsperspectief van inwoners geïnvesteerd. Dit sluit aan op het landelijke streven van de brandweer om het rendement van de schakels proactie en preventie te vergroten ('meer naar de voorkant'). In dit IVP worden de in het Regionaal Beleidsplan vastgestelde hoofdlijnen geadresseerd en daarnaast accenten in gemeentelijke regie ter ondersteuning van de lokale uitvoering en 'werking' van het Beleidsplan benoemd. In 2019 wordt het nieuwe beleidsplan van de veiligheidsregio opgesteld, waarop wij onze aanpak zullen aansluiten.

5. Prioritaire thema's

Onze prioriteiten in de periode 2019-2022 zijn 'Veilige en leefbare wijken en buurten', 'Veilig uitgaan en veilige evenementen', 'Problematische jeugd en jeugdgroepen' en 'Ondermijning'. We intensiveren op deze thema's. In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdlijnen van onze aanpak en onze doelstelling bij deze thema's. In het Uitvoeringsplan Integrale Veiligheid 2019 worden concrete acties en maatregelen rond deze thema's in het eerste uitvoeringsjaar van dit beleid benoemd.

5.1 Veilige en leefbare wijken en buurten

De veiligheid en leefbaarheid van onze wijken en buurten kunnen onder druk staan door verschillende vormen van overlast, geweld en vermogenscriminaliteit. We richten ons op twee deelthema's in het bijzonder, namelijk 'Overlast, geweld op het snijvlak van Zorg & Veiligheid' en 'Vermogenscriminaliteit en High Impact Crimes'. In bepaalde delen van de stad komen verschillende van deze bedreigingen bij elkaar. Dit zijn onze *aandachtswijken* en –buurten. Voor deze wijken en buurten volgen we een speciale gebiedsgerichte aanpak. Op deze manier voeren we maatwerk per wijk.

a: Overlast, geweld op het snijvlak van Zorg & Veiligheid

Het accent ligt hier op complexe sociale gevallen - individuen of gezinnen - waarbij sprake is van overlast en soms ook geweld. De overlast kan betrekking hebben op geluid, stank en andere vormen van verloedering, verbale uitingen. Psychiatrische factoren spelen vaak een rol, net als alcohol en/of drugs. Zowel de veiligheid van deze personen zelf als die van omwonenden/omgeving kan in het gedrang zijn. Dit soort complexe, soms snel escalerende situaties trekken een stevige wissel op de veiligheid en leefbaarheid van wijken en buurten. Door factoren zoals afnemende intramurale zorg en groeiende complexiteit, in bepaalde opzichten zelfs 'tweedeling' van de samenleving, komt dit fenomeen vaker voor dan in het verleden. We intensiveren onze aanpak op dit thema.

Hoofdlijnen 2019-2022

- Uitgangspunten van onze aanpak zijn *vroegtijdig, integraal* en *effectief*. Beschreven gevallen worden in aanvang 'dichtbij huis', dichtbij de burger én waar mogelijk samen met inwoners aangevat. Om de problematiek zo klein mogelijk te houden en de mogelijkheden van de samenleving zelf goed te benutten. In deze eerste lijn hebben de gebiedsteams een belangrijke rol. Zij hebben de 'voelsprietten' in en verbindingen met de samenleving en pakken casuïstiek als eerste op. Zij bepalen passende zorg en interventies en voeren regie op de uitvoering daarvan. Zo werken ze zo snel mogelijk toe naar een stabiele en beheersbare situatie.
- Wanneer casuïstiek de mogelijkheden van het gebiedsteam overstijgt, bepaalt het sociaal wijkteam welke *intensievere* aanpak precies nodig is en op welke wijze, door welke partij die het beste uitgevoerd kan worden. Leidend daarbij is het principe van integrale *persoons- en systeemgerichte* aanpak. Casuïstiek kan belegd worden bij het CVTB, tweede lijns-gespecialiseerde zorg, Veilig Thuis, Bureau Nazorg of het Zorg- en Veiligheidshuis. Hiervoor intensiveren en versterken we de regie binnen de sociale wijkteams, kwalitatief en structureel. Het Zorg- en Veiligheidshuis voert de procesregie op meest complexe casus op het snijvlak van zorg en veiligheid. Zodra er weer een beheersbare situatie is in de casus, vindt afschaling plaats naar het wijkteam/gebiedsteam. Ondersteunend aan het proces van op- en afschaling is het zogenaamde AVE-model: Aanpak Voorkomen Escalatie.

- We zorgen dat deze keten als geheel optimaal functioneert, voeren regie op de werking ervan, verhelpen omissies en knelpunten. Belangrijke aandachtspunten zijn de tijdigheid van op- en afschaling, casus- en procesregie, triage-afspraken, informatiedeling.
- Ook zijn we voorbereid op *acute* sociale crises. We voorzien in crisisinterventie en –opvang en zetten stappen voor de realisatie van faciliteiten op het gebied van onder meer vervoer. We prepareren ons op de ambtelijke en bestuurlijke rollen bij sociale crises, mede aan de hand van de principes van de reguliere crisisorganisatie.
- De aanpak staat in precieze wisselwerking met gerelateerde (deel)taken zoals nazorg ex-gedetineerden, maatschappelijke opvang, aanpak huiselijk geweld en verslavingszorg. Voor specifieke thema's, zoals woonoverlast, drugsoverlast en overlast van personen met verward gedrag, volgen we een daarop toegesneden aanpak met bijbehorende instrumenten. Bij woonoverlast kan gekozen worden voor een gedragsaanwijzing op basis van de Wet Aanpak Woonoverlast. Ook kan het instrument van 'selectieve woningtoewijzing' worden benut. Bij drugsoverlast is sluiting van woningen mogelijk op basis van het Damocles-beleid.
- Bijzondere aandacht gaat in komende tijd uit naar de verbinding van zorg en veiligheid, zowel bestuurlijk als ambtelijk en zowel op strategisch als op tactisch-operationeel niveau. We zetten stappen voor de versteviging van het management van cases, op basis van principes als bestuurlijke nabijheid, regelruimte en beslissingsbevoegdheid.

Doelstelling 2022

Een zodanige infrastructuur van samenwerkende professionals en toegesneden voorzieningen in stand houden dat de veiligheid van en rond personen en gezinnen in alle gevallen van een aanvaardbaar niveau is of zo snel mogelijk weer wordt. Deze infrastructuur sluit aan op, maakt zo goed mogelijk gebruik van de mogelijkheden van de samenleving zelf.

Onze indicatoren:

indicator	bron	uitgangswaarde	doelstelling 2022
% inwoners dat vaak overlast ervaart door buurtgenoten	veiligheidsmonitor	5% [2017]	≤ 4 %
incidenten overlast van personen met verward gedrag (per 1.000 inwoners)	politie	5 [2017]	≤ 4

b: Vermogenscriminaliteit en High Impact Crimes

Belangrijkste onderwerpen hierbij zijn woninginbraak, diefstal uit en vanaf auto, diefstal van motorvoertuigen en fietsendiefstal. In de afgelopen jaren zijn deze fenomenen behoorlijk teruggedrongen. Soms is er een uitschieter, vaak met aanwijsbare oorzaken. Toch moeten we stevige aandacht behouden voor deze vormen van criminaliteit. De impact van een inbraak is immers groot en ook de criminaliteit zelf blijft zich ontwikkelen. We blijven innoveren op dit onderwerp, samen met professionals en inwoners.

Hoofdpijnen 2019-2022

- Ook bij dit thema willen we onveiligheid zoveel mogelijk vóór zijn. Cruciaal daarvoor is een goede preventie ofwel risico's signaleren en daarop anticiperen door maatregelen te treffen. Inwoners hebben hierbij een sleutelrol. Deze rol is in essentie tweeledig: ten eerste het treffen van concrete maatregelen zoals goed hang- en sluitwerk en verlichting. Daarnaast 'algemene alertheid' vanuit bredere betrokkenheid bij de veiligheid van de woonomgeving. Op beide punten hebben wij als gemeente een ondersteunende rol, die we voortzetten en waar nodig intensiveren. We organiseren voorlichtingscampagnes, zetten inbraakpreventie-

adviseurs in en helpen inwoners zo de juiste maatregelen te kiezen. We sluiten daarbij aan op landelijke campagnes zoals het Donkere Dagen-offensief en benutten voorzieningen zoals het 'Mobiël Medialab' van de politie. Op hotspots intensiveren we voorlichting en advies, onder meer via inzet van de Bossche Buurttent. Onder de noemer 'Samen zien we meer' stimuleren en faciliteren we verschillende vormen van buurtpreventie en –participatie. Pijlers zijn het Buurtinformatienetwerk (BIN), de buurtpreventieteams, buurtapps (WhatsApp-groepen) en burgernet.

- Ook als professionals investeren we in preventie. We benutten de mogelijkheden van 'veilig ontwerp' bij (her)inrichting en gebiedsontwikkeling. Houden bij beheer en onderhoud van de openbare ruimte rekening met sociale veiligheid. Onze handhavers surveilleren preventief op hotspots van vermogenscriminaliteit en via communicatie houden we de algehele alertheid op peil én ontmoedigen daders. Ook zetten we vormen van technisch toezicht zoals cameratoezicht in.
- Aan de 'achterkant' zorgen we voor een stevige daderaanpak en investeren in heterdaadkracht. Samen met onze partners voorzien we in een effectieve persoonsgerichte aanpak, inclusief nazorg en 'doorzorg' van ex-gedetineerden. We ondersteunen opsporing en heterdaad via onder meer het Digitaal Opkopersregister (DOR), het Digitaal Opkopersloket (DOL) en 'track and trace'-methodes.
- We pakken onze regierol, ook bij dit thema. Brengen partijen bij elkaar, preventie en repressie in balans. We zorgen voor een integrale planmatige basis en op plekken waar veel incidenten plaatsvinden, bevorderen we maatwerk met partners. We zorgen dat onze informatiepositie over ontwikkelingen in de criminaliteit accuraat is, benutten de bestaande en implementeren eventueel nieuwe tools op dat gebied.

Doelstelling 2022

Door slimme inzet van preventieve en repressieve middelen, samen met inwoners en veiligheidspartners, woninginbraak en andere vormen van vermogenscriminaliteit zoveel mogelijk voorkomen en op lange termijn op een aanvaardbaar niveau houden.

Onze indicatoren:

indicator	bron	uitgangswaarde	doelstelling 2022
totaal woninginbraak (per 1.000 woningen)	politie	6,2 [2017]	≤ 6,0
totaal auto-inbraak (per 1.000 inwoners)	politie	8,2 [2017]	≤ 6,5

Algemeen: wijkgerichte aanpak

Voor wijken en buurten waar verschillende bedreigingen bij elkaar komen, voeren we een integrale, gebiedsgerichte aanpak. Veiligheid is daarbij één van de componenten, naast onder meer zorg en welzijn, openbare ruimte, inrichting/infrastructuur en economie. Vanuit het veiligheidsbeleid worden veiligheidsonderdelen ingebracht en uitgevoerd voor deze programmatische aanpak. Betreffende wijken worden geselecteerd op basis van de tweejaarlijkse wijk- en buurtmonitor.

Naast deze gebiedsgerichte intensivering voor twee a drie wijken zetten we in alle wijken en buurten van 's-Hertogenbosch 'op maat' op veiligheid en leefbaarheid in. Daartoe stellen we wijkfoto's op. Op basis daarvan bepalen we wat nodig is per wijk. Belangrijk vertrekpunt van de inzet in elke wijk is goede samenwerking tussen wijkprofessionals en tussen professionals en inwoners. We funderen deze samenwerking in vaste uitgangspunten en werkwijzen. En sluiten

aan op de reeds bestaande 'Leefbaarheidsteams' in de wijken; in deze teams participeren onder meer de politie (wijkagenten), woningbouwcorporaties en Stadstoezicht. Speciale aandacht hebben we hierbij voor de wisselwerking met de wijkteams en gebiedsteams (Wmo, Jeugdwet). We zorgen dat we als professionals met één mond praten en verstevigen zo onze betrouwbaarheid én effectiviteit.

Doelstelling 2022

Door maatwerk, scherpste en integraliteit in onze aanpak voor alle wijken en buurten een tenminste aanvaardbaar en stabiel veiligheids- en leefbaarheidsniveau in stand houden en waar nodig bewerkstelligen. We werken hierbij vanuit een solide informatiepositie en zijn als gemeente zichtbaar, aanspreekbaar en betrouwbaar voor de burger.

Onze indicatoren:

indicator	bron	uitgangswaarde	doelstelling 2022
rapportcijfer veiligheid van de buurt (stedelijk)	veiligheidsmonitor	6,9 [2017]	≥ 7,3
minimaal rapportcijfer veiligheid per buurt	veiligheidsmonitor	5,7 [2017]	≥ 6,0

5.2 Veilig uitgaan en veilige evenementen

Als gemeente hebben we een krachtig uitgaans- en evenementen profiel. Dit betreft zonder twijfel een belangrijke kwaliteit van onze gemeente. In het veiligheidsbeleid ligt de focus op het bewaken en waar nodig verbeteren van de veiligheidscondities rond uitgaan en evenementen. Zodat we als gemeente en samenleving optimaal en duurzaam kunnen blijven profiteren van deze cruciale economische pijler. Het gaat hierbij zowel om sociale als fysieke veiligheid. Sociale veiligheidsitems zijn onder meer overlast, geweld en straatroof. Maar ook alcohol- en drugsgebruik en de gevolgen daarvan. En het risico van verweving van onder- en bovenwereld. Bij fysieke veiligheid gaat het met name om de risico's inherent aan drukte op straat/grote menigten ('crowd management'), brandveiligheid en verkeersveiligheid.

Hoofdpijnen 2019-2022

- *'Veilige' balans economie en veiligheid* Voorop staat een effectieve balans tussen enerzijds het economisch belang van een vitaal uitgaans- en evenementenprofiel van onze stad en anderzijds de veiligheid – fysiek en sociaal - voor inwoners, ondernemers én professionals. Deze balans is een dynamische, door innovatie in de aanpak en maatschappelijke veranderingen. Maar dit laat onverlet dat deze balans het *overall*-kompas is en blijft bij dit onderwerp. We zijn hierover permanent in gesprek met veiligheidspartners, ondernemers en inwoners.
- *Ondernemers in positie* Horecaondernemers en evenementen makers hebben een zware verantwoordelijkheid voor de veiligheid rond uitgaan en evenementen. Wij dragen dit actief en consistent uit in onze afstemming en samenwerking met de ondernemers, onder meer via de Horecakwaliteitskring. Natuurlijk is dit ook solide en fijnmazig verankerd in onze procedures. Via afspraken sets zoals de Maatregelenmatrix Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan stemmen we maatregelen van ondernemers af op die van gemeente, politie en brandweer.
- *Beleid, regelgeving, procedures en maatregelen op orde* We houden onze veiligheidsinstrumenten op peil, scherpen aan waar nodig. Fundament is vergunningverlening, controle en handhaving op basis van onder meer de Drank- en Horecawet, APV, evenementenbeleid

en -procedures. We zorgen dat de randvoorwaarden waaronder capaciteit op peil zijn. Accenten rond horeca en uitgaan zijn onder meer deurbeleid, verlichting, training en instructie portiers/horecaondernemers en barrières tegen ondermijning. Accenten op het vlak van evenementen zijn onder meer het sturen op kwaliteit van de evenementenkalender en innovatie rondom crowd control bij grote evenementen. Belangrijke innovatie met mogelijke effecten op de veiligheid van zowel uitgaan als evenementen is de recente introductie van cameratoezicht in de binnenstad.

- *Alcohol en drugs* We houden speciaal zicht op de gezondheids- en veiligheidsrisico's rond alcohol en drugs, werken samen met ondernemers, veiligheidspartners en instellingen aan de beteugeling van deze risico's. Via voorlichting en communicatie maar ook via interventies en handhaving.
- *Integrale aanpak* We leggen verbindingen met onder meer gezondheidsbeleid, aanpak van ondermijnende criminaliteit, externe veiligheid (risico's rond gevaarlijke stoffen-inrichtingen en -vervoer), verkeers- en mobiliteitsbeleid.

Doelstelling 2022

Een zodanige combinatie van procedures en veiligheidschecks en -instrumenten enerzijds en samenwerking met én initiatief van ondernemers anderzijds dat de veiligheid rond uitgaan en evenementen duurzaam beheersbaar zijn. We zorgen ervoor dat veiligheid op het eerste plan blijft staan bij de keuzes over uitgaan en evenementen.

Onze indicatoren:

indicator	bron	uitgangswaarde	doelstelling 2022
% inwoners dat vaak overlast ervaart van horecagelegenheden	veiligheidsmonitor	2% [2017]	≤ 2%
% inwoners dat zich vaak onveilig voelt rondom uitgaansgelegenheden	veiligheidsmonitor	3% [2017]	≤ 3%

5.3 Problematische jeugd en jeugdgroepen

Jeugd is enerzijds oorzaak, 'dader' van onveiligheid, anderzijds slachtoffer. Deze ambivalentie is onontkoombaar en het noodzakelijke kompas van onze aanpak. Aan de 'daderkant' zien we overlast en criminaliteit, soms geconcentreerd op specifieke locaties (momenteel bijvoorbeeld in de wijk West). Groepen kunnen daadwerkelijk intimiderend richting omgeving en professionals zijn. Sommige jongeren 'groeien door', komen in aanraking met criminele groepen. Aan de 'slachtofferkant' zien we kwetsbaarheid door problematische omstandigheden op school en thuis, mogelijk GGZ-componenten, alcohol- en drugsvraagstukken. Ook sexting en loverboyproblematiek kunnen een rol spelen. Essentie: er is altijd een integrale, groeps- én persoonsgerichte aanpak nodig met zowel preventieve als repressieve componenten, strafrechtelijke én zorgcomponenten. Een aanpak die zich richt op het individu in de groep maar ook op het individu thuis, op school en werk, bij sport en bij het uitgaan. We hebben deze aanpak deels 'staan' maar zijn er nog niet.

Hoofdlijnen 2019-2022

- *De eerste lijn op orde* We zijn aanwezig in de wijken en buurten, volgen en 'kennen' jeugdgroepen, in het bijzonder de meer problematische groepen. In de eerste lijn zetten we in op preventie en activering maar we signaleren ook serieuze problemen, acteren daar op

en schakelen door indien nodig. Belangrijke troeven in de eerste lijn zijn de Power Up 073-teams en de straatcoaches.

- **Maatwerk** Waar problemen serieuzer worden, volgen we een intensievere aanpak. Die heeft altijd zowel groeps- als persoonsgerichte elementen. Afhankelijk van de aard van de problematiek ligt het accent meer op de groep dan wel op individuen binnen de groep. We werken conform het (landelijke) 'zeven stappen-model' maar ook met methodes zoals 'Plus-min-mee'.
- **Persoonsgerichte aanpak** Onze inzet op individuele, problematische jongeren is integraal en intensief. Schakels zijn het Wijkteam en Gebiedsteam en – bij complexere casuïstiek - het Zorg- en Veiligheidshuis. We hebben veel aandacht voor de tijdigheid en effectiviteit van opschaling van casuïstiek. In dat kader zetten we stappen voor versteviging van het management van cases (zie ook paragraaf 5.1). Voorop staat solide verbinding van zorg en veiligheid.
- **Gebiedsgerichte aanpak** Waar nodig intensiveren we gebiedsgericht. Met persoons- en groepsgerichte elementen maar ook met flankerende maatregelen op het vlak van onder meer vrije tijdsbesteding, openbare ruimte, onderwijs en werk. Hierbij schuwen we vernieuwing en improvisatie niet. En zoeken nadrukkelijk de verbinding met omwonenden en ouders, juist bij de gebiedsgerichte aanpak.
- **Samenwerking met onderwijs** Scholen zijn bij uitstek 'vindplaatsen' van en partners in zorg- en veiligheidsvraagstukken rond jeugd. We zetten de samenwerking met het onderwijs op het vlak van veiligheid voort, benutten de solide basis die daarvoor is gelegd in de vorm van de veiligheidsconvenanten met het primair en voortgezet onderwijs.
- **Alcohol- en drugs** We blijven inzetten op alcohol- en drugspreventie, vooral door middel van voorlichting en communicatie. Dit in samenwerking met onderwijsinstellingen, jeugdwerk (straatcoaches en Power Up 073) en horeca. Ook de handhaving houden we op het vereiste peil: we controleren systematisch de naleving van de Drank- en Horecawet, bij horeca, slijterijen en supermarkten en paracommerce.
- **Samenwerking met maatschappelijke partners** Ook kerken en moskeeën zijn partners in onze aanpak. Het bedrijfsleven is betekenisvol op het snijvlak van onderwijs en werk en ouders en buurtbewoners 'direct' in het coachen en aanspreken van jeugd, thuis en in de openbare ruimte.

Doelstelling 2022

Onze doelstelling voor 2022 is:

Via integrale sets van maatregelen, met zorg- en veiligheidscomponenten en zowel persoons- als groepsgericht, in samenwerking met partners en in wisselwerking met ander gemeentelijk beleid, zodanig investeren in problematische jeugd dat ongewenst gedrag 'duurzaam' vermindert en de focus meer komt te liggen op perspectief en inclusie.

Onze indicatoren:

indicator	bron	uitgangswaarde	doelstelling 2022
incidenten overlast jeugd per 1.000 inwoners	politie	5,9 [2017]	≤ 4,8
% inwoners dat vaak overlast van groepen jongeren in de buurt ervaart	Veiligheidsmonitor	7% [2017]	≤ 4,5%

5.4 Ondermijning

Fenomenen als drugsproductie en -handel, fraude en witwassen, mensenhandel, cybercrime, gaan óók aan 's-Hertogenbosch niet voorbij. De precieze aard en omvang zijn, zoals gebruikelijk bij deze fenomenen, niet goed vast te stellen. Er zijn fijnmazige, diffuse verbindingen met de lokale samenleving en economie. Georganiseerde criminaliteit werkt *ondermijnend* als de werking van overheidsinstrumenten erdoor aangetast wordt, de integriteit en veiligheid van publieke taken onder druk staan en de democratische rechtsorde in het geding is. We hebben in afgelopen jaren al belangrijke stappen gezet om de ondermijnende criminaliteit aan te pakken, de speelruimte te ontnemen. Vervolgstappen zijn echter nodig. We kunnen de activiteiten en invloed van criminele netwerken nog effectiever ontregelen. We blijven werken volgens de systematiek van de Taskforce Brabant-Zeeland.

Hoofdpijnen 2019-2022

- *De bestuurlijke focus* Essentie van de bestuurlijke aanpak is 'barrières opwerpen', 'hinderen'. Met ons instrumentarium kunnen we, samen met onze partners, de criminele industrie verstoren. We scherpen onze instrumenten - beleid, regelgeving en vergunningen, toezicht en handhaving - verder aan, zetten ze precies en consequent in, innoveren waar nodig. Accenten zijn Bibob-beleid, drank- en horecaregels, hennepaanpak, prostitutiebeleid, aanpak OMG's. Bij concrete casus zetten we maatwerkcombinaties van interventies in. Via toezicht en handhaving signaleren, interveniëren én voorkomen we: we doorbreken anonimiteit, zitten de criminele activiteiten 'in de weg'. Op plekken en in branches waar risico's samenkomen, kiezen we voor integrale handhaving. Eventueel bundelen we expertise en capaciteit in daadkrachtiger teams. Speciale aandacht hebben we voor de risico's op (ontwikkel)locaties.
- *Doorontwikkeling intelligence* Gericht, vroegtijdig en effectief acteren op risico's vereist om te beginnen een scherp beeld van die risico's: welke branches en beroepsgroepen, logistiek en locaties, bedrijfsmatige activiteiten, groepen inwoners zijn kwetsbaar? Waar zitten de risico's, welke geledingen van samenleving en economie behoeven extra focus? In afgelopen tijd hebben we een basis gelegd voor professionele intelligence. Dit traject pakken we verder op in de komende beleidsperiode. We werken verder aan een informatieknooppunt dat ons in staat stelt tactisch-operationeel en strategisch de juiste beslissingen te nemen.
- *Innovatie* We blijven de vernieuwing zoeken, zodat we nog effectiever in onze aanpak kunnen zijn. Innovatieve onderdelen zoals de gebiedsgerichte trajecten in onder meer Barten-Zuid en de Gestelse buurt maar ook maatregelen zoals 'selectieve woningtoewijzing' continueren en verzilveren we.
- *De basis op orde* We zijn in de breedte scherp op de randvoorwaarden voor inzet van instrumenten en het optimaal renderen van onze aanpak, zoals een adequate juridische basis (in relatie tot keuzes bij handhaving maar ook voor bijvoorbeeld informatiedeling), voldoende capaciteit, accurate projectmatige uitwerking en inkadering, afstemming met interne en externe partners én goede aansluiting op instrumenten van partners. Stevig voorwerk en solide invulling van randvoorwaarden verhogen de effectiviteit van onze inspanningen.
- *Bestuurlijke weerbaarheid* Cruciale voorwaarde voor effectieve aanpak van ondermijnende criminaliteit is bestuurlijke weerbaarheid, met als componenten *awareness* van risico's en verschijningsvormen van ondermijning en borging van ambtelijke en bestuurlijke *integriteit*. In afgelopen tijd zijn voorwaarden geschapen voor integriteit; dit traject wordt voortgezet. Intensivering vindt plaats op de ambtelijke en bestuurlijke awareness. Partner hierbij is het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC).

- **Maatschappelijke weerbaarheid** We informeren ondernemers, inwoners, instellingen over risico's die zij lopen en hoe te handelen. We staan in contact met bedreigde branches, hebben de vinger aan de pols, zijn 'aanwezig en bereikbaar' voor onze partners. We verstevigen 'positieve' tendensen op kwetsbare locaties, onder meer via samenwerkingsvormen zoals het Keurmerk Veilig Ondernemen.

Doelstelling 2022

Via consequente inzet van de bestuurlijke instrumenten, in samenwerking met onze partners de speelruimte en invloed van criminele netwerken/fenomenen verder verkleinen. We zijn bestuurlijk weerbaar en ondersteunen maatschappelijke weerbaarheid. Gezamenlijk werpen we een dam op tegen de criminele industrie.

NB Goede kwantitatieve indicatoren voor het meten van de effecten van onze aanpak ontbreken bij dit thema. We evalueren onze resultaten vooral kwalitatief, aan de hand van onder meer de ondermijningsbeelden van het RIEC.

6. Overige strategische thema's

Naast de prioriteiten hebben we zeven overige strategische veiligheidsthema's benoemd. Op deze thema's willen we consolideren ofwel het veiligheidsniveau vasthouden en de lopende aanpak voortzetten. Natuurlijk scherpen we gaandeweg aan waar nodig. Hieronder beschrijven we de hoofdlijn van onze aanpak bij deze thema's. In het Uitvoeringsplan Integrale Veiligheid worden concrete acties en maatregelen bij de thema's benoemd.

6.1 Veilig winkelgebied, veilige bedrijventerreinen

Hoofdlijnen van onze aanpak van de veiligheid van winkelgebieden bedrijventerreinen zijn:

- *Publiek-private samenwerking.* Samen met ondernemers, politie en brandweer werken we aan het 'schoon, heel en veilig' krijgen en houden van winkelgebied en bedrijventerreinen. Dit doen we met gebruikmaking van het format Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO). Partijen bepalen samen een meer-jarenaanpak en sturen gezamenlijk op de uitvoering daarvan. We breiden het aantal KVO-gebieden (winkelgebieden en bedrijventerreinen) uit in komende tijd.
- *Integrale aanpak.* We leggen verbindingen met onder meer de aanpak van ondermijnende criminaliteit, externe veiligheidsrisico's, verkeersveiligheid, inrichting en beheer van de openbare ruimte.

6.2 Verkeersveiligheid

Hoofdlijnen van onze aanpak rond verkeersveiligheid zijn:

- *Education ofwel gedragsbeïnvloeding via voorlichting/communicatie en educatie.* Dit doen we risicogericht: we concentreren ons op risicogroepen en -routes, in het bijzonder fietsers (in het algemeen), (school)kinderen, senioren, (school)fietsroutes. We werken samen met partners zoals het onderwijs, politie, Veilig Verkeer Nederland en de provincie Noord-Brabant. We sluiten aan op regionale, provinciale en landelijke campagnes.
- *Enforcement ofwel handhaving.* Op hotspots van verkeersovertredingen wordt de handhaving opgevoerd. Handhaving vindt plaats op verzoek van gemeente of bewoners indien blijkt dat er aantoonbaar, structureel veel overtredingen zijn.
- *Engineering ofwel infrastructurele maatregelen.* We continueren onze aanpak rond verkeersmaatregelen in woongebieden. Interventies worden uitgevoerd als onderdeel van grootonderhoud. De focus ligt op de Top 10 van VerkeersOngeval-Concentraties (locaties waar veel ongevallen plaatsvinden) en 'grijze wegen' (wegen die te sober en doelmatig zijn aangewezen als 30km/h weg maar waar andere profilering gewenst is).
- *Samenwerken met bewoners aan subjectieve en objectieve verkeersveiligheid.* In samenwerking met bewoners wordt verkeersonveiligheid geanalyseerd en aangepakt door bijvoorbeeld gerichte straatacties, flyers uitdelen of andere media.

6.3 Brandveiligheid, externe veiligheid en crisisbeheersing

De doelstellingen en aanpak rond deze thema's staan verwoord in bovenlokale beleidskaders en -programma's, in het bijzonder het Regionaal Beleidsplan 2016-2019 van de veiligheidsregio Brabant-Noord en de uitvoeringsprogramma's van de Omgevingsdienst Brabant-Noord. Als gemeente zijn wij partij in deze beleidskaders. In dit IVP nemen wij enkele hoofdlijnen over en

duiden accentsgewijs onze regierol. In 2019 wordt het nieuwe beleidsplan van de veiligheidsregio opgesteld, waarop wij onze aanpak zullen aansluiten.

- **Brandveiligheid**

- *Risicobeheersing*. Doelstelling is minder branden, minder slachtoffers en minder schade. Daartoe werken we in toenemende mate 'risicogericht' in plaats van 'regelgericht'. Uit onderzoek is namelijk gebleken dat het voldoen aan regels niet voorkomt dat er branden plaatsvinden. De oorzaak ligt veelal in menselijk gedrag. Risicogericht advies is maatwerk, houdt preciezer rekening met 'echte' risico's. Belangrijke activiteiten in het kader van risicobeheersing zijn voorlichting en communicatie ('Brandveilig Leven, 'Brandveilig Ondernemen') en taken met betrekking tot vergunning, toezicht en handhaving. De focus ligt op risicogroepen zoals verminderd zelfredzame personen/huishoudens. Bij de uitvoering van brandveilig leven-activiteiten volgt de brandweer een *netwerkbenadering*: zij legt contacten en zoekt de samenwerking met onder meer om woningcorporaties, zorginstellingen, bewoners- en ondernemersplatforms, ouderenorganisaties en kennisinstellingen zoals Avans Hogeschool. Met ondernemers wordt samengewerkt binnen publiek-private samenwerkingsverbanden zoals het Keurmerk Veilig Ondernemen. Deze partners zijn doelgroep van maar spelen ook een ondersteunende rol bij brandveilig leven-activiteiten. Andere aandachtspunten zijn informatiepositie (beschikbaarheid actuele gebouwendossiers, informatiebeheer en –deling) en het actueel houden van het risicobeeld.
- *Incidentbestrijding*. Effectieve incidentbestrijding vereist dat de brandweerorganisatie 'op peil' is, op peil in de zin van menskracht, middelen, voorzieningen en in het verlengde daarvan slagkracht en dekkingsgraad. Via het beleidsplan van de veiligheidsregio voor de periode 2020-2023 worden hierin benodigde actuele keuzes gemaakt. Specifieke aandachtspunten zijn verdere uniformering van principes, processen en werkwijzen, vrijwilligerscapaciteit, informatiepositie.
- *Regierol gemeente*. Accenten in onze regierol zijn, gegeven de opgaven op het vlak van risicobeheersing en incidentbestrijding:
 - Bevorderen dat professionals, bewoners en ondernemers betrokken (kunnen) worden bij preventie en brandveilig leven-activiteiten. We ondersteunen de netwerkbenadering van de veiligheidsregio.
 - Bevorderen wisselwerking met flankerend gemeentelijk beleid op vlakken als zorg en sociaal domein (onder meer vanwege de risico's rond verminderd zelfredzame huishoudens), wonen (mogelijke benutting woonvisie voor brandveiligheidsvoorzieningen) en inrichting en beheer openbare ruimte (vanwege onder meer bereikbaarheid en bluswatervoorzieningen).
 - Bevorderen wisselwerking en informatieoverdracht tussen partijen met taken in risicobeheersing en incidentbestrijding.
 - Bevorderen dat de veiligheidsregio in algemene zin effectief, vroegtijdig in positie is bij planvorming en vergunningverlening.

- **Externe veiligheid/risico's gevaarlijke stoffen**

- *Beleid, regelgeving, vergunningen en handhaving op orde*. We actualiseren het uitvoeringskader Externe Veiligheid, waarbij we anticiperen op de omgevingsveiligheid. Extra aandacht daarbij krijgen de externe veiligheidsrisico's in de spoorzone. Voorop staat consequente handhaving bij overschrijding van toegestane risico's.

- *Risicocommunicatie*. We zetten in samenwerking met de veiligheidsregio communicatie-instrumenten in ter verbetering van de awareness en zelfredzaamheid. Dit doen we in het bijzonder in de spoorzone.
- *Regierol gemeente*. We vertalen risico's door in ruimtelijke ordening, leggen de verbinding met crisisbeheersing, met vereisten voor vervoersassen/-modaliteiten, met flankerend gemeentelijk beleid zoals evenementenbeleid.
- **Crisisbeheersing/bevolkingszorg:**
 - *Regionale samenwerking*. We stemmen af en werken samen binnen de Veiligheidsregio Brabant-Noord.
 - *Lokale crisisorganisatie op peil*. We zorgen dat de lokale sleutelfuncties en lokale faciliteiten en voorzieningen effectief ingevuld zijn. We voorzien in voorwaarden zoals een piketregeling voor de Officieren van Dienst-Bevolkingszorg.
 - *Deskundigheidsbevordering/OTO*. We leiden op, trainen en oefenen en zorgen zo dat de crisisbeheersingsorganisatie 'klaar staat'. We werken lokaal vanuit een meerjarig oefenplan (inclusief systeem oefeningen).
 - *Implementatie Beleidskader 'Bevolkingszorg op orde 2.0'*. We leggen de focus op niet-zelfredzamen en werken risicogericht. We houden rekening met 'zelfredzaamheid' in de vormgeving en doorontwikkeling van onze preparatie. We investeren in de verdere professionalisering van de crisisorganisatie en de aansluiting daarvan op de bestuurlijke organisatie.
 - *Preparatie op maatschappelijke onrust/sociale calamiteiten*. Waar dit meerwaarde heeft, benutten we de crisisbeheersingssystematiek voor opschaling en coördinatie van maatregelen bij maatschappelijke onrust en acute sociale crises.
 - *Nazorg waar nodig*. We zijn scherp op incidenten waarbij nazorg richting getroffen en of een buurt wenselijk is.

6.4 Polarisatie en radicalisering

Hoofdpijnen van onze aanpak van polarisatie en radicalisering zijn:

- *Algemene preventie* in de zin van het wegnemen van oorzaken. Dit doen we via inclusie- en participatiebeleid, onderwijs- en arbeidsmarktbeleid, antidiscriminatiebeleid. We werken hierbij regionaal samen binnen de Programmaraad Jihadisme.
- *Samenwerking met instellingen en maatschappelijke partners*. We stemmen af over preventie, delen signalen en zorgen, weten elkaar tijdig te vinden. Belangrijk netwerk hiervoor is *Met elkaar Bosschenaar*.
- *Deskundigheidsbevordering van professionals/eerstelijns werkers*. Dit doen we bijvoorbeeld via awareness-trainingen. Via het daartoe ingerichte meldpunt kunnen professionals hun signalen/zorgen kwijt.
- *Adequate aanpak casuïstiek*. In concrete situaties weten we hoe te handelen, schalen tijdig op. We voeren casuoverleg, staan in contact met lokale, regionale en landelijke partners.
- *Terrorismegevolgbestrijding*. Deze geven we vorm in samenwerking met de hulpdiensten.

6.5 Informatieveiligheid

Hoofdpijnen van onze aanpak rond informatieveiligheid zijn:

- *Randvoorwaarden voor beschikbaarheid, integriteit en betrouwbaarheid* van informatie. We beveiligen onze systemen, geven invulling aan privacyregels, voeren een effectief governance model en weten hoe te handelen bij incidenten.

- *Voldoen aan objectieve criteria.* Dit bewaken we met behulp van formats zoals de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG) en de ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit).
- *Risicobewustzijn personeel.* Dit versterken we via interne communicatie en regelmatige tests en controles. We investeren nadrukkelijk in 'houding en gedrag' van medewerkers.
- *Voorbeeldfunctie externe partners.* In onze contacten met lokale (uitvoerings)partners dragen we consequent ons informatiebeleid uit.

6.6 Veilige Publieke Taak

Hoofdpijnen van onze aanpak rond Veilige Publieke Taak zijn:

- *Randvoorwaarden op peil.* Dit betreft onder meer de beschikbaarheid van agressie-protocollen, registratie van incidenten en opvolging door leidinggevenden.
- *Bewustwording én 'levend houden' van het onderwerp.* We dragen onze norm consequent uit binnen de organisatie en zorgen daarmee dat VPT een levend, actueel onderwerp is en blijft in reguliere ambtelijke en bestuurlijke processen.
- *Voorbeeldfunctie externe partners.* We dragen ons VPT-beleid consequent uit naar partners.
- *Verbinding met ondermijningsaanpak.* Veiligheid Publieke Taak is mede een pijler van onze ondermijningsaanpak, in het kader van bestuurlijke weerbaarheid (zie paragraaf 5.4). We hebben speciaal oog voor dit raakvlak, geven dit bestendig vorm.

6.7 Ambtelijke en bestuurlijke integriteit

Hoofdpijnen van onze aanpak rond ambtelijke en bestuurlijke integriteit zijn:

- *Randvoorwaarden op peil.* Dit betreft onder meer gedragscodes (ambtelijk, bestuurlijk, politiek), klokkenluiders, vertrouwenspersonen, meldprocedures.
- *Bewustwording én 'levend houden'.* We houden 'integriteit' op de agenda en zorgen tegelijk dat het een gewoon gespreksonderwerp is. We dragen onze collectieve norm uit.
- *Inspelen op de risico's van decentralisaties en de netwerksamenleving.* De intensivering en complicering van wisselwerking met de samenleving leiden tot 'nieuwe' integriteitsrisico's. We werken aan awareness hiervan én aan handelingsperspectief - hoe om te gaan met dilemma's.
- *Verbinding met ondermijningsaanpak.* Ook het onderwerp 'integriteit' is geïntegreerd onderdeel van onze ondermijningsaanpak. We leggen de vereiste verbindingen.

7. Coördinatie, verantwoording en begroting

7.1 Ambtelijke en bestuurlijke coördinatie

De ambtelijke coördinatie over het IVP 2019-2022 is belegd bij de afdeling OOV. Zij initieert en onderhoudt de benodigde verbindingen met andere afdelingen binnen de gemeentelijke organisatie en met externe partners. OOV regisseert in brede zin de implementatie van het IVP, intervenueert bij knelpunten in de aanpak en pakt nieuwe veiligheidsvraagstukken op. OOV informeert en adviseert de portefeuillehouder over relevante ontwikkelingen rond het IVP.

De bestuurlijke coördinatie van het veiligheidsbeleid ligt bij de portefeuillehouder. De voortgang van het IVP wordt periodiek besproken in de driehoek.

7.2 Beleidscyclus en verantwoording

Dit veiligheidsbeleid wordt doorvertaald in jaarlijkse uitvoeringsplannen. Deze zijn operationeel van aard: ze geven een overzicht van uit te voeren acties/maatregelen rond de thema's in het IVP.

De raad wordt jaarlijks geïnformeerd over de voortgang van het IVP. Het ene jaar gebeurt dit in de vorm van de (tweejaarlijkse) Veiligheidsmonitor en het andere jaar door middel van een raadsinformatiebrief. Daarnaast vindt verantwoording over resultaten plaats via de vaste begrotingscyclus (BBV⁵- en aanvullende IVP-indicatoren).

7.3 Begroting

De activiteiten die volgen uit dit IVP worden in de basis bekostigd vanuit de bestaande begroting. Nieuwe activiteiten waarvoor mogelijk extra budget is benodigd worden in 2019 in kaart gebracht en betrokken bij de integrale afweging in de voorjaarsnota en begroting 2020.

⁵ Besluit Begroting en Verantwoording